

ДИДАКТИЧНА ГРА ЯК ЗАСІБ НАВЧАННЯ МАТЕМАТИКИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Єрьоміна Т. А.

4 курс, факультет психолого-педагогічної освіти та мистецтв

Ніконенко Т. В., старший викладач

Бердянський державний педагогічний університет Бердянськ, Україна

Анотація: У тезах розкрито особливості дидактичної гри на уроках математики в початковій школі. Дидактична гра належить до традиційних і визнаних методів навчання молодших школярів. В ігровій діяльності освітня, розвиваюча й виховна функції діють у тісному взаємозв'язку. Дидактичні ігри дають змогу індивідуалізувати роботу на уроці, давати завдання, посилені кожному учню, максимально розвиваючи їх здібності. Доречно застосовувати їх на уроках математики, адже саме в грі слід шукати приховані можливості для успішного засвоєння учнями математичних ідей, понять, формування необхідних умінь і навичок, а також здійснюється розвиток пізнавальної самостійності школярів.

Ключові слова: дидактична гра, ігрова діяльність, пізнавальна самостійність учнів, метод навчання, засіб навчання, молодші школярі.

DIDACTIC GAME AS A METHOD OF TEACHING TOOL MATHEMATICS IN PRIMARY SCHOOLS

Yeryomina T. A.

Berdyansk state pedagogical University

(Berdyansk, Ukraine)

Abstract: Theses peculiarities of didactic games for mathematics lessons in elementary school. Didactic game belongs to a traditional and recognized methods of teaching primary school children. The value of this method is that the game of educational, developmental and educational functions are closely interrelated. Games allow you to personalize the work in the classroom, give the task feasible each student, developing their maximum ability. It is appropriate to apply them in the classroom mathematics, because the game should look for hidden opportunities

for successful students mastering mathematical ideas, concepts, forming the necessary skills, and carried out development of cognitive independence of students.

Keywords: didactic game, game activities, cognitive independence of students, teaching method, teaching tool, younger students.

Актуальність. Сучасний шкільний курс математики має великі розвиваючі можливості завдяки своїй цілісності й логічній строгості. Для того, щоб учні початкової школи усвідомили важливі математичні ідеї, покладені в його основу, треба дібрати такі методи і форми навчання, щоб матеріал подавався на доступному для них рівні. Саме тому є актуальним питання використання ігрової діяльності у навчально-виховному процесі початкової школи, адже вона сприяє розвитку розумових здібностей учнів, підвищенню якості знань, формуванню активності, самостійності, пізнавального інтересу, волі, характеру. Вміле використання дидактичних ігор для активізації навчальної діяльності значно збагачує навчально-виховний процес та підвищує ефективність роботи кожного вчителя.

Значний внесок у дослідження проблеми впровадження ігрової діяльності в практику початкової школи зроблено в процесі організації навчання шестирічних першокласників (Н. Бібік, В. Мухіна, О. Проскура, О. Савченко, Н. Скрипниченко та ін.).

Особливості використання дидактичних ігор у процесі засвоєння учнями окремих предметів, зокрема математики, описували М. Богданович, В. Коваленко, Н. Мацько, М. Микитинська, та інші. Н. Кудикіна розкриває теоретичні засади педагогічного керівництва ігровою діяльністю молодших школярів у позаурочному навчально-виховному процесі.

Положення про гру як метод навчання й виховання молодших школярів, знаходимо в працях таких видатних педагогів, як П. Блонський, П. Каптеров, А. Макаренко, В. Сухомлинський, К. Ушинський, та ін.

Мета статті – розкрити особливості дидактичної гри на уроках математики в початковій школі.

Дидактична гра на уроці – не самоціль, а засіб навчання і виховання. У початковій школі вони впроваджуються на уроках математики різних типів та в їх системі. Так, на уроці пояснення нового матеріалу в процесі ігрової діяльності можна практикувати дії учнів з групами предметів або малюнками. На уроках засвоєння нового матеріалу використовувати ігри на відтворення набутих знань, елементарних умінь. У системі уроків з теми слід добирати їх на різні види діяльності, які поширені в початковій школі: виконавську, репродуктивну, конструктивну, пошукову.

Дидактична гра відрізняється від пізнавальних завдань наявністю притаманних їй таких структурних елементів: навчально-пізнавальна задача; зміст; правило; ігрова дія; результат як закінчення гри [3, с. 174].

Наприклад. Дидактична гра «Складемо потяг».

Мета: ознайомити молодших школярів з прийомами утворення чисел шляхом додавання одиниці до попереднього числа і віднімання одиниці від наступного числа.

Зміст: учитель викликає до дошки по черзі учнів. Кожен з них, виконуючи роль вагона, називає свій номер. Наприклад, перший учень, якого викликали, говорить: «Я – перший вагон». Другий учень, виконуючи роль другого вагона, кладе ліву руку на плече учня, який стоїть попереду, називає свій порядковий номер, інші складають приклад: «Один та один буде два». Потім чіпляється третій вагон, і всі діти за сигналом вчителя складають приклад на додавання: «Два і один – це три» і т. д. Потім вагони (учні) відчіпляються по одному, а клас складає приклади виду: «Три без одного – два», «Два без одного – один» і т. д [2, с. 34].

Таким чином, в дидактичних іграх математичного змісту ставляться конкретні завдання. Граючи, діти вчаться обчислювати вирази, розв'язувати задачі, конструювати, порівнювати, узагальнювати, класифікувати, робити самостійно висновки, обґрунтовувати їх.

Добираючи до уроку математики ту чи іншу дидактичну гру, вчителю слід орієнтуватися на те, що ефективність навчального, розвивального й виховного впливів ігрової діяльності на уроці залежить від методики педагогічного керівництва нею, яке доцільно розглядати як спосіб досягнення мети навчально-виховного процесу шляхом застосування системи різних педагогічних методів і прийомів, що сприяють реалізації особистісного потенціалу учнів у діяльнісному вимірі [1, с. 92].

Отже, дидактична гра – це невід’ємна частина уроку математики у будь-якому класі. Використовувати її можна на різних етапах навчання, адже мета гри – допомагати учням легше і швидше сприймати навчальний матеріал, стимулювати школярів до міркувань, вчити дітей використовувати різні способи виконання завдань без страху помилитися, одержати неправильну відповідь. Кожен вчитель початкових класів повинен усвідомити, що використовуючи дидактичні ігри на уроках математики покращує навчальний процес учнів. В грі дитина розвивається, пізнає щось нове, засвоює краще матеріал уроку тощо.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Коваль Л. В. Методика навчання математики: теорія і практика: підруч. для студ. / Л. В. Коваль, С. О. Скворцова. – Харків: ЧП «Принт-Лідер», 2011. – 414 с.
2. Коваль Л. В. Практикум з методики навчання математики в початковій школі (1 клас) : навч.-метод. посіб. / Людмила Коваль, Тетяна Ніконенко. – Бердянськ : ФО-П Ткачук О. В., 2014. – 216 с.
3. Куліш І. М. Застосування дидактичних ігор у навчальному процесі // Нові технології навчання: наук.-метод. зб. / Ірина Миколаївна Куліш. – К. : НМЦ ВО, 2002. – С. 174 – 175.